

Kohti nuorten ilmastoaktiivisuutta Aurora- tulevaisuustapahtumassa

Aki Lintumäki | Väitöskirjatutkija, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Korinna Korsström-Magga | Väitöskirjatutkija,
Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

*Ilmastokriisin etulinjassa -tutkimus-
hanke osallistui syystalvella 2022
Aurora-tulevaisuustapahtumaan.
Tilaisuuden teemat tasa-arvo ja il-
mastonmuutos kommunikoivat upe-
asti hankkeemme tutkimustehtävän
kanssa. Innostimme nuoria eri puo-
lilta Lappia ja Itä-Suomea osallistu-
maan taiteelliseen prosessiin. Ha-
lusimme tuoda tapahtumassa esiin
nuorten mielipiteet ilmastomuutok-
sesta. Työskentelyn päätteeksi valmis-
tui Minun paikkani - Mu báiki - My
place -videoteos, joka oli onnistunut
aloitus hankkeellemme.*

Ajatus peruuttamattomasta ilmastomuutoksesta aiheuttaa nuorten keskuudessa epämiellyttäviä tunteita ympäri maailmaa. Vuonna 2021 Lancet Planetary Health -julkaisu esitelti laajan kansainvälisen tutkimuksen, jonka mukaan 59 % 16–25-vuotiaista nuorista oli erittäin huolestunut ilmastomuutoksesta ja 75 % heistä ilmoitti pelkäävänsä tulevaisuutta (Hickman ym., 2021). Tällaisten tunteiden varassa nuorten on vaikea suhtautua elämäänsä valoisasti.

Nuorten tulevaisuudenuskoa voidaan edistää tarjoamalla heille mahdollisuuksia osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Ministerityöryhmän (2020) valtakunnallisessa nuorisotyön- ja politiikan ohjelmassa 2020-2023 todetaan, että nuorten osallisuuden vahvistaminen kehittää heidän aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamistaan. Tukemalla nuorten osallisuutta heille avautuu mahdollisuus sopeutua valitsevaan tilanteeseen. Osallisuuden tarvetta ilmastoasioissa painottavat myös Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto julkilausumassaan (2021). Ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (Finlex, 1994) mukaan sopeutumisen edistämiseksi pyritään vähentämään ilmastomuutoksen aiheuttamaa globaalia haavoittuvuutta. Aihe on erityisen tärkeä pohjoisesta näkökulmasta

Edellisellä sivulla: Lappian mediaopiskelijat rakensivat opettajan ja av-alan ammattilaisten opastuksella led-seinää. Kuva: Aki Lintumäki, 2022.

tarkasteltuna, sillä arktinen alue lämpenee kolme kertaa nopeammin kuin maapallo keskimäärin (AMAP, 2021).

Työskentelymme perustalla oli yhteiskunnallisia ja yhteisöllisiä näkökulmia painottava taideperustainen toimintatutkimus, jota on kehitetty Lapin yliopiston tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Lähestymistapa suhtautuu taiteelliseen tutkimusprosessiin osallistuviin nuoriin kansataiteilijoina- ja tutkijoina. (Jokela, 2019; Jokela ym., 2015; Jokela & Huhmarniemi, 2020.) Mikko Piispan ja Panu Pihkalan (2020) mukaan negatiivisilla ympäristötunteilla voi olla joko nujertava tai aktiivisuutta edistävä vaikutus. Keskityimme taideperustaisella tutkimuksellamme jälkimmäiseen näkökulmaan. Samalla halusimme kehittää nuorten välistä yhteisöllisyyttä, sillä yhdessä tehty aktiivinen toiminta voi edistää toivon kipinää nuorten keskuudessa ja motivoida heitä ottamaan osaa yhteiskunnalliseen toimintaan myös tulevaisuudessa (Nairn, 2019).

Nuorten ajatusten äärelle py-sähdyttiin ja niitä kuunneltiin

Fasilitoimme videoteoksen taiteellisen työskentelyn lähitapaamisina ja etänä. Prosessiin osallistui 22 nuorta. Pyysimme nuoria valokuvaamaan ja videoimaan heille itselleen tärkeitä paikkoja sekä kertomaan niistä tarinoita. Halusimme tietää, miksi juuri nämä paikat ovat heille tärkeitä ja mitä pitäisi tehdä, jotta ne säilyisivät myös tulevaisuudessa?

”Työskentelymme perustalla oli yhteiskunnallisia ja yhteisöllisiä näkökulmia painottava taideperustainen toimintatutkimus, jota on kehitetty Lapin yliopiston tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Lähestymistapa suhtautuu taiteelliseen tutkimusprosessiin osallistuviin nuoriin kansataiteilijoina- ja tutkijoina.”

“Climate change will make the air warmer, which will make the trees grow larger, which will also make it very hard for wildlife to live here as it used to. This is really sad, because this is a place that so many people love.”
– Nuori Lapista

Ammattilaisten kanssa työskentely edistää opiskelijoiden ryhmätaitojen kehittymistä.
Kuva: Aki Lintumäki, 2022.

Oman elämän ja arjen valokuvaamista on käytetty paljon yhteisöjen tutkimuksessa. Hyvä esimerkki tällaisesta työskentelystä on Caroline Wangin ja Mary Ann Burrisin kehittämä Photovoice-menetelmä, jossa tutkimukseen osallistuvia henkilöitä pyydetään tuottamaan tutkimusdataa valokuvaamalla (Wang & Burris, 1997). Pyrkimyksenä on tuoda esille osallistujien mielipiteet ja vahvistaa sosiaalisesti sekä yksilöitä että yhteisöä.

Tieto isoon Aurora-tulevaisuustapahtumaan osallistumisesta kannusti nuoria taiteelliseen työskentelyyn. Saimme heiltä runsaasti kuvia, videoita, ääniraitoja ja tekstejä. Nuorten ajatukset olivat hyvin syväisiä, ja useimmat niistä olivat jopa runollisia. Editoimme materiaaleja vähän, sillä halusimme tuoda osallistujien mielipiteet esiin mahdollisimman autenttisesti. Pyrimme vahvistamaan audiovisuaalisilla ilmaisukeinoilla nuorten tuottamia viestejä.

Nuoret kertoivat yksityiskohtaisesti itselleen tärkeistä paikoista ja kuvailivat turvallisuuden tunnetta, jonka ympäristöt heissä herättivät. Samalla he kertoivat turvattomuuden tunteesta, jonka pelko oman ympäristön turmeltumisesta sai heissä aikaan. Monet pohjoisessa asuvat nuoret kokivat itselleen tärkeät paikat oman kulttuurinsa, elinkeinojen ja perinteiden lävitse, kun taas hieman etelämpänä asuvat nuoret rajasivat tärkeät ympäristöt omaan pihapiiriin, asuntoon tai tuttuihin kadunkulmiin. Miltei kaikkien nuorten tarinoissa oli mukana luonto ja huoli ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Lappian media-alan opiskelijat rakensivat videoteoksen neljä metriä leveälle led-seinälle Levi Summitin läheisyyteen, jossa se oli kaikkien vierailijoiden nähtävillä koko tapahtuman ajan. Teoksen esillepano onnistui hienosti napakasta pakkasesta huolimatta. Työskentely teknisen henkilöstön kanssa oli välitöntä, ja opiskelijat saivat varmasti uutta oppia esitystekniikan pystyttämistä ja

kommunikaatiosta taiteilijoiden kanssa. Tapahtumavieraiden keskuudessa videoteosta pidettiin hyvänä keinona ilmaista nuorten mielipiteitä ja tunteita ajankohtaisesta aiheesta. Teoksen välittämien ajatusten äärelle pysähdyttiin ja niitä kuunneltiin. Nuorten itsensä mielestä oli hienoa, että heidän näkemyksensä olivat tapahtumassa näin isosti ja konkreettisesti esillä.

Minun paikkani – Mu báiki – My Place oli ensimmäinen kosketuksemme nuorten ilmastoajatteluun. Taideperustainen tutkimusprosessi antoi viitteitä siitä, että tällainen työskentely on hyvä tapa innostaa nuoria puhumaan ilmastonmuutoksesta ja samalla kannustaa meitä tohtorikoulutettavia ja taiteilija-tutkijoita kehittämään uudenlaisia kansatutkimuksellisia menetelmiä nuorten osallisuuden tukemiseen. ♪

Videoteos valaisi Meri Nikulan luoman *Lumikuningatar*-hahmon matkaa. Kuva: Aki Lintumäki, 2022.

Ilmastokriisin etulinjassa

Ilmastokriisin etulinjassa: Kanssatutkijuuus ja taideperustaiset interventiot nuorten ilmastoaktivismissa ja ilmastokansalaisuuden rakentumisessa on Koneen Säätiön rahoittama tutkimushanke, jota koordinoivat Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Nuorisolan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia ja Lapin yliopisto. Hankkeessa työskentelevät tohtorikoulutettavat Aki Lintumäki ja Korinna Korsström-Magga. Hanke toteutetaan Lapissa, Itä-Suomessa ja Pirkanmaalla.

Hankkeessa tehdään nuorten kanssa taidetta ja toteutetaan heidän ehdoillaan vaikuttamiskampanjoita ilmastonmuutoksesta. Hankkeen tavoitteena on tuoda esiin nuorten huoli ilmastonmuutoksesta ja kannustaa päättäjiä ilmastotoimiin. *Minun paikkani – Mu báiki – My Place* -videoteos julkistettiin Aurora-tulevaisuustapahtumassa Levillä 18.12.2022. Teos oli hankkeen ensimmäinen nuorten ja taiteilija-tutkijoiden tuottama prosessi. Videoteoksen fasilitoinnista ja dramaturgiasta vastasivat Aki Lintumäki ja Korinna Korsström-Magga. Teoksen dramatisoinnissa ja taiteellisessa prosessissa olivat myös mukana kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelijat Kanerva Kivistö ja Sara Teperi. Teoksen editoi Inka Holck.

Videoteoksen pysyvä osoite: www.ulapland.fi/minunpaikkani

Aki Lintumäki (TaM) on työskennellyt mediataiteen, valokuvauksen ja esitystaiteen parissa sekä ohjannut lukuisia soveltavan taiteen projekteja. Lintumäki työskentelee projektitutkijana Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Nuorisolan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenialla sekä tekee nuorten osallisuutta ja ilmastoaktiivisuutta käsittelevää väitöskirjaa Lapin yliopiston taiteiden tiedekuntaan. Työssään hän haluaa edistää yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä.

Korinna Korsström-Magga (TaM) on pohjoisessa toimiva, laajan kokemuksen omaava taideopettaja. Hän on erityisesti kiinnostunut osallistavasta yhteisöllisestä taideopetuksesta, ja käyttää tätä tutkimuksessaan metodina lisätä kulttuurista tietoutta ja ymmärrystä pohjoisesta eri ihmisryhmien parissa. Hänen väitöskirjatutkimuksensa Lapin yliopiston taiteiden tiedekuntaan kohdistuu poronhoitajien arkeen ja heidän omakohtaisen nykytilanteen esilletuomiseen taideperustaisella toiminnalla.

Lähdeluettelo

- AMAP (2021). *Arctic Climate Change Update 2021: Key Trends and Impacts. Summary for Policy-makers*. Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Tromsø, Norway. 16pp. <https://www.amap.no/documents/doc/arctic-climate-change-update-2021-key-trends-and-impacts-summary-for-policy-makers/3508>
- Finlex. (n.d.). *FINLEX® - Ilmastonmuutosta Koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien Puitesopimus*. Ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien PUITESOPIMUS - FINLEX®. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1994/19940061/19940061_2
- Hickman, C., Marks, E., Pihkala, P., Clayton, S., Lewandowski, R. E., Mayall, E. E., Wray, B., Mellor, C., & van Susteren, L. (2021). Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: A global survey. *The Lancet Planetary Health*, 5(12). [https://doi.org/10.1016/s2542-5196\(21\)00278-3](https://doi.org/10.1016/s2542-5196(21)00278-3)
- Jokela, T. (2019). Arts-based action research in the North. *Oxford Research Encyclopedia of Education*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.52>
- Jokela, T., Hiltunen, M. & Härkönen, E. (2015). Art-based action research: Participatory art for the North. *International Journal of Education through Art*, 11(3), 433–448. https://doi.org/DOI:%2010.1386/eta.11.3.433_1
- Jokela, T., & Huhmarniemi, M. (2020). Taideperustainen toimintatutkimus soveltavan taiteen kehittämisen välineenä. Teoksessa T. Jokela, M. Huhmarniemi, & J. Paasovaara (toim.), *Luontokuvaus soveltavana taiteena* (s. 38–61). Lapin yliopisto. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja. Sarja C. Katsauksia ja puheenvuoroja No. 66. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020050424787>
- Ministerityöryhmä, L. j. n. (2020). *Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023: Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Nairn, K. (2019). Learning from young people engaged in climate activism: The potential of collectivizing despair and hope. *YOUNG*, 27(5), 435–450. <https://doi.org/10.1177/1103308818817603>
- Piispa, M., & Pihkala, P. (2020). Onko ilmastonmuutos sukupolvikysymys? *Tieteessä tapahtuu*, 38(4), 8.
- Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto. (26.9.2021). *Saamelaisnuorten julkilausuma ilmastonmuutoksesta*. <https://nuor.fi/wp-content/uploads/2019/10/saamelaisnuorten-julkilausuma-ilmastonmuutoksesta--suomi.pdf>
- Wang, C. & Burris, M. A. (1997). Photovoice: Concept, methodology, and use for participatory needs assessment. *Health Education & Behavior*, 24(3), 369–387. <https://doi.org/10.1177/109019819702400309>